

Asia: VN/3796/2023

Ahvenanmaa-työryhmän mietintö ja ehdotus laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

THL:llä ei ole lausuttavaa esityksessä ehdotetuista muutoksista.

THL haluaa kuitenkin tuoda esiin sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa koskevan täsmennystarpeen:

THL:n tehtävänä on muun muassa tutkia ja seurata väestön hyvinvointia ja terveyttä, kehittää ja edistää toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja ongelmien vähentämiseksi, sekä tutkia, seurata, arvioida ja ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja antaa asiantuntijatukea hyvinvointia ja terveyttä edistävien politiikkojen, toimintatapojen ja käytäntöjen toteuttamiseksi. Lisäksi THL ylläpitää sosiaali- ja terveystieteen tiedostoja, rekistereitä ja laaturekistereitä.

Näitä tehtäviään varten THL:llä on laajat tiedonsaantioikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajilta. Ahvenanmaalta kerättävien tietojen osalta tilanne on kuitenkin osin epäselvä. THL:n tiedonsaantioikeudet Ahvenanmaalta ovat yksiselitteiset siltä osin, kun kyse on valtakunnan lainsäädäntövaltaan piiriin kuuluvasta toiminnasta (kuten tartuntatautien torjunta), mutta tietoja tarvitaan myös maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnasta.

Tilastotoiminnassa on selkeää sääntelyä ja toimivaa yhteistyötä valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välillä. THL muun muassa toimittaa Pohjoismaisen ministerineuvoston lääkintätilastokomitealle (Nomesko) myös Ahvenanmaata koskevat tiedot esimerkiksi synnytyksistä, tartuntataudista, aborteista, syöivistä ja sairaalahoidoista.

THL:n keräämiä sote-tietovarantoja käytetään kuitenkin myös moniin muihin tarkoituksiin (kuten tutkimustoiminta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan arviointi ja ohjaus) eikä sote-rekisteritietoja sen vuoksi nykyisin enää kerätä tilastoviranomaisen roolissa vain tilastotarkoituksiin.

THL pitää tärkeänä, että sote-tiedonhallinnan yhteiset tarpeet ja toimintamallit valtakunnan ja Ahvenanmaan välillä täsmennetään mahdollisimman pian ja varmistetaan, että tietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntöpohja näitä tarpeita varten on kaikilta osin yksiselitteinen.

Päjohtaja Mika Salminen

Johtaja Sirpa Soini

Liite: Ruotsinkielinen käännös lausunnosta

Institutet för hälsa och välfärd (THL) tackar för möjligheten att lämna ett utlåtande.

THL har ingenting att invända mot de ändringar som föreslås i förslag.

THL vill dock lyfta fram behovet av förtydliganden gällande informationshanteringen inom social- och hälsovården:

Till THL:s uppgifter hör att undersöka och följa befolkningens välfärd och hälsa, utveckla och främja åtgärder för att främja välfärd och hälsa och minska problem samt att undersöka, följa, utvärdera och styra verksamheten inom social- och hälsovården och ge experthjälp som behövs för att genomföra sådan politik och tillämpa sådana tillvägagångssätt och sådan praxis som främjar välfärd

och hälsa. Dessutom upprätthåller THL datafiler, register och kvalitetsregister inom social- och hälsovårdssektorn.

För att utföra dessa uppgifter har THL omfattande rättigheter att få nödvändiga uppgifter från social- och hälsovårdstjänstetillhandahållare. Situationen för de uppgifter som samlas in från Åland är dock delvis oklar. THL:s rätt att få information från Åland är entydig när det gäller verksamhet som hör till rikets lagstiftningsbehörighet (t.ex. bekämpning av smittsamma sjukdomar), men det behövs också information om social- och hälsovårdsverksamhet som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Det finns en tydlig reglering och ett effektivt samarbete mellan rikets och landskapets myndigheter när det gäller statistikverksamhet. THL till exempel lämnar uppgifter om Åland till Nordiska ministerrådets kommitté för medicinsk statistik (Nomesko) om obstetrik, infektionssjukdomar, aborter, cancer och sjukhusvård.

De datalager inom social- och hälsovården som THL samlar in används dock också för många andra ändamål (t.ex. forskningsverksamhet samt utvärdering och styrning av social- och hälsovårdens verksamhet), vilket innebär att uppgifter i social- och hälsovårdsregistret inte längre samlas in som statistikmyndighet enbart för statistiska ändamål.

Institutet för hälsa och välfärd anser att det är viktigt att de gemensamma behoven och verksamhetsmodellerna för social- och hälsovårdens informationshantering mellan riket och Åland preciseras så snart som möjligt och att den rättsliga grunden för behandlingen av uppgifter för dessa behov till alla delar är entydig.

Generaldirektör Mika Salminen

Direktör Sirpa Soini

Vammeljoki Hanna
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL